

TELEFONER:
Redaktion 884
Abonnem.-Eksp. 3884
Annonse-Eksp. 6384
Statistof. 487
Kontor Købmæg. 82

København

Redigeret af H. Witzansky.

Nr.233 Abonnement: 7 Kroner i Byen.
7 Kr. 50 Ø. i Provinsen.

Torsdag Morgen den 25 August.

Enkeltnumre: i Hovedstaden: 15 Øre
i Provinsene: 18 Øre 1921

København (1889 - 1928)
Torsdag Morgen den 25. August 1921

- avisartikel renskrevet for tydeligheds skyld -

Et Besøg ved Kryolitbrudet i Grønland. — Borgmester Møller fortæller.

Med Damperen „Laura Mærsk“, som i Gaar ankom hertil med en Ladning Kryolit fra Grønland, var Borgmester H. C. V. Møller og Borgmesterens Søn, en ung Polytekniker, som sammen med sin Fader har været paa en Rejse op til Kryolitbrudet ved Ivigtut.

Borgmester Møller var fra 1879 til 1881 Ingeniørassistent ved Kryolitbrudet. I de siden da forløbne 40 Aar har han ikke været deroppe.

Kunde Borgmesteren kende det igen? spurgte vi ham i Gaar, kort efter Skibets Ankomst.

Med Damperen "Laura Mærsk", som i Gaar ankom hertil med en Ladning Kryolit fra Grønland, var Borgmester H. C. Møller og Borgmesterens Søn, en ung Polytekniker, som sammen med sin Fader har været paa en Rejse op til Kryolitbrudet ved Ivigtut.

Borgmester Møller var fra 1879 til 1881 Ingeniørassistent ved Kryolitbrudet. I de siden da forløbne 40 Aar har han ikke været deroppe.

Kunde Borgmesteren kende det igen ? spurgte vi ham i Gaar, kort efter Skibets Ankomst.

Ja, der er saamænd ikke sket store Forandringer deroppe, svarede Borgmesteren. Den eneste Forandring af nogen Betydning er, at Brudet naturligvis er bleven betydeligt dybere.

Er der kun det ene Brud deroppe?

Ja, og det er saavidt jeg ved et Unicum i hele Verden.

Hvor meget Kryolit bliver der brudt deroppe om Aaret?

I min Tid var det ca. 500 Kubikfavne — eller ca. 10,000 Tons — om Aaret, og jeg tænker, det er noget lignende endnu.

Hvad bruges Kryoliten til?

Saalænge der var den høje Told paa Stensalt i Amerika gik Hovedmassen af Kryolit dertil, hvor den brugtes til Soda. Nu bliver en Del af Kryoliten solgt rundt i Europa til Emaillefabrikation. En Del bruges til at fremstille mat Glas (Lampekupler og lign.) og en Del til at udvinde Aluminium af.

Hvor mange Arbejdere er beskæftiget deroppe?

Ca. 150 om Sommeren og 50

Ja, der er saamænd ikke sket store Forandringer deroppe, svarede Borgmesteren. Den eneste Forandring af nogen Betydning er, at Brudet naturligvis er bleven betydeligt dybere.

Er der kun det ene Brud deroppe?

Ja, og det er saavidt jeg ved et Unicum i hele Verden.

Hvor meget Kryolit bliver der brudt deroppe om Aaret?

I min Tid var det ca. 500 Kubikfavne — eller ca. 10.000 Tons — om Aaret, og jeg tænker, det er noget lignende endnu.

Hvad bruges Kryoliten til?

Saalænge der var den høje Told paa Stensalt i Amerika gik Hovedmassen af Kryolit dertil, hvor den brugtes til Soda. Nu bliver en Del af Kryoliten solgt rundt i Europa til Emaillefabrikation. En Del bruges til at fremstille mat Glas (Lampekupler og lign.) og en Del til at udvinde Aluminium af.

Hvor mange Arbejdere er beskæftiget deroppe?

Ca. 150 om sommeren og 50

om Vinteren. De bor endnu i de sædvanlige Træhuse med dobbelte Vægge med Mos imellem som da jeg var deroppe, men det er vist Meningen at begynde at bygge Husene af Sten.

Hvad faar nu Arbejderne Tiden til at gaa med om Vinteren, naar det er mørkt?

Der er skam ikke mørkt hele Tiden om Vinteren. Ivigttut ligger ikke nordligere end Bergen. Der arbejdes hele Vinteren, men i de lange Vinteraftener kniber det naturligtvis med at faa Tiden til at gaa. Jeg indførte i sin Tid Skrive- og Regnetimer samt Gymnastik og holdt Foredrag for dem, ja, vi spillede saagar lidt Komædie, hvad der morede dem meget. Den senere Ledelse har fortsat i samme Spor.

Hvordan er ellers Borgmesterens Rejse gaaet?

Jo, rigtigt godt. Vi havde Storm baade paa Op- og Hjemrejsen, men andet kan man jo ikke vente. Vi har været 14 Dage om Rejsen fra Julianehaab herved. Det har været en fornøjelig Tur, som ikke mindst har interesseret min Søn.

Saa Borgmesteren noget til Kongefærden?

Nej, men naturligvis blev der talt om den alle Vegne. Det har jo været en stor Begivenhed for Grønlønderne og da forøvrigt ogsaa for Danskerne deroppe.

Om Vinteren. De bor endnu i de sædvanlige Træhuse med dobbelte Vægge af Mos imellem som da jeg var deroppe, men det er vist Meningen at begynde at bygge Husene af Sten.

Hvad faar nu Arbejderne Tiden til at gaa med om Vinteren, naar det er mørkt ?

Der er skam ikke mørkt hele Tiden om Vinteren. Ivigttut ligger ikke nordligere end Bergen. Der arbejdes hele Vinteren, men i de lange Vinteraftener kniber det naturligtvis med at faa Tiden til at gaa. Jeg indførte i sin Tid Skrive- og Regnetimer samt Gymnastik og holdt Foredrag for dem, ja, vi spillede saagar lidt Komædie, hvad der morede dem meget. Den senere Ledelse har fortsat i samme Spor.

Hvordan er ellers Borgmesterens Rejse gaaet ?

Jo, rigtigt godt. Vi havde Storm baade paa Op- og Hjemrejsen, men andet kan man jo ikke vente. Vi havde været 14 Dage om Rejsen fra Julianehaab herved. Det har været en fornøjelig Tur, som ikke mindst har interesseret min Søn.

Saa Borgmesteren noget til Kongefærden ?

Nej, men naturligvis blev der talt om den alle Vegne. Det har jo været en stor Begivenhed for Grønlønderne og da forøvrigt ogsaa for Danskerne deroppe.

Fra Wikipedia

Holger Christian Valdemar Møller (1854 - 1943) –

- var en dansk ingeniør, borgerrepræsentant, havnebygmester, havnedirektør 1914-17 -

- og havneborgmester i Københavns Kommune fra 1917 til 1925.

Han spillede en nøglerolle i anlæggelsen af Københavns Frihavn.

Han var desuden aktiv sportsmand: -

H. C. V. Møller var i **1880** med til at stifte verdens nordligste gymnastikforening i **Ivigut** på Grønland.

1877-95 var han medlem af bestyrelsen for Københavns Gymnastikforening og fra 1915 dens formand.

Han var medstifter af Dansk Gymnastik-Forbund.

H.C.V. Møller var født i København 1854, tog polyteknisk adgangseksamen 1871 og blev cand.polyt. 1877 -

- og arbejdede derefter et par år ved udvidelsen af Københavns søforter -

- og ansattes - efter en toårig virksomhed som teknisk assistent ved kryolitbruddene i **Ivigut** i Grønland -

- som ingeniørassistent ved Københavns Havnevæsen.

Knapt fire år efter – 1884 - udnævntes han til havnebygmester -

- og dermed til chef for Københavns Havns bygningsvæsen.